

Tillsynsrapport små verkstäder 2016

Dnr 2016-887

Utgivare: Miljöförvaltningen

Kontaktperson: Anna Vestman

Innehåll Sammanfattning	2
1 Beskrivning av tillsynen	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och mål under år 2016	3
1.3 Genomförande och metod	4
1.4 Deltagare i tillsynen	4
1.5 Avgifter	4
2 Resultat från tillsynen	4
2.1 Exempel på bra och mindre bra kemikalie- /avfallsförvaring samt märkning av farligt avfall och kemikalier	6
Tabell 1. Besökta verksamheter och resultat	7
Tabell 2. Jämförelse av resultat från olika tillsynsår	9
3 Slutsatser och åtgärder	9

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har under 2016 bedrivit tillsyn över små verkstäder. Till denna kategori räknas fordonsverkstäder, små fordons-tvättar, mekaniska verkstäder och smyckesverkstäder som inte är anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Fullständiga inspektioner genomfördes på 89 verksamheter och tillsynens fokus har, vilket också fastställdes i 2016 års tillsynsplan, legat på avfalls- och kemikaliehantering. Utgångspunkten har varit de verkstäder där miljöförvaltningen bedömt att verksamheten omfattat lösningsmedelshantering, fordonstvätt eller där det funnits klagomål. Förutom verkstäderna har tillsynen också omfattat 14 fastighetsägare som uppgetts ha ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna. Rapporten speglar tillståndet i slutet av november 2016.

Närmare 40 (37) nya företag har påträffats och det konstateras även att ett 40-tal (47) hade upphört och de kunde avregistreras ur förvaltningens ärendehanteringssystem.

De noterade bristerna var:

- Behållare med farligt avfall saknar märkning om innehåll, 14 %
- Kemikalier förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 9 %
- Farligt avfall förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 2 %

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 25 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Utredning pågår i ytterligare 6 fall, de är markerade som ? i tabell 1. Ofta uppstår brister på grund av att oklarheter kring ansvarsfördelning mellan verkstad och

fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats, alternativt helt saknas.

De verksamheter som ingått i tidigare års tillsynsinsatser (54 st) har generellt bättre kunskap om hantering av kemikalier och avfall än de som aldrig tidigare inspekterats. Regelbunden tillsyn med platsbesök är nödvändig för att minska risken för påverkan på miljön. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år. Detta tillsynsintervall är lämpligt för mindre verksamheter. Miljöförvaltningen bedömer inte att miljönyttan skulle öka om intervallet förkortades till 3-4 år utan fokus bör istället ligga på att hitta nya verksamheter och se till att de i varje fall har grundläggande kunskap om hur de ska hantera kemikalier och farligt avfall.

Små verkstäder kommer att vara ett fortsatt prioriterat tillsynsområde som ett resultat av rapportens slutsatser.

1 Beskrivning av tillsynen

1.1 Bakgrund

Stockholm har uppskattningsvis omkring 500 små verkstäder. Det rör sig om mestadels mekaniska verkstäder och fordonsverkstäder. Målsättningen är att dessa ska få ett tillsynsbesök ungefär vart femte år. För att klara det ska ca 100 inspektioner göras årligen. Tillsynen är en del av förvaltningens löpande kontroll av miljöfarlig verksamhet och en fortsättning på tidigare års tillsynsinsatser riktade mot små verkstäder.

1.2 Syfte och mål under år 2016

- Kontrollera att miljöbalkens bestämmelser följs på mindre verkstäder med tonvikt på farligt avfall och kemikalier.
- Granska lösningsmedelshanteringen hos små verkstäder som utför lackering.
- Fortsatt inventering för att hitta tidigare okända verksamheter och uppdatera förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos med dessa. På motsvarande sätt ta bort små verkstäder vars verksamhet upphört.
- Förbättra egenkontrollen för hantering och förvaring av farligt avfall och kemikalier genom att inspektera och dela ut skriftlig information. På så sätt kan riskerna för utsläpp till luft, mark och vatten minska.
- Säkerställa likabehandling av branschens verksamhetsutövare genom att kontrollera att inklassning för fast avgift respektive timavgift är korrekt.

1.3 Genomförande och metod

Tillsynen under 2016 har inte varit inriktad på något speciellt geografiskt område. Utgångspunkten har istället varit de verkstäder där miljöförvaltningen bedömt att verksamheten omfattat lösningsmedelshantering eller fordonstvätt. Urvalet grundas på bedömningen att den typen av verksamheter bedöms ha, eller riskera ha, störst miljöpåverkan. Övriga verksamheter har sedan valts ut som ligger i anslutning till dessa objekt. Tillsyn har också bedrivs mot fastighetsägare som haft ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna.

Inspektionerna genomfördes som såväl oanmälda som förannmälda besök och tillsynen har utgått från en checklista. Nya verksamheter upptäcktes genom dörrknackning, sökningar på nätet (däribland Eniro.se och Reco.se), tips från allmänheten och andra verksamhetsutövare. Efter genomgång av verksamheten presenterades resultatet för platsansvarige och eventuella åtgärder av brister diskuterades. Inspektionsprotokoll har skickats eller lämnats på plats vid varje besök där en fullständig inspektion kunde genomföras. Vid något enstaka besök framkom efter en stund att verksamheten var av mycket liten omfattning och då avslutades inspektionen direkt. Ingen tillsynsavgift togs ut för besöket.

Samtliga verksamheter har fått skriftlig information framtagen av miljöförvaltningen. Informationen har antingen skickats ut i förväg eller delats ut vid inspektionstillfället. Energi och transporter tas alltid upp som en diskussionspunkt.

1.4 Deltagare i tillsynen

Tillsynen har genomförts av Anna Vestman och Ronny Enmark på avdelningen Plan och miljö, miljöförvaltningen.

1.5 Avgifter

Tillsynen finansieras med timavgifter. Normalt sett tar det ca tre timmar att handlägga ett ärende där en verkstad inspekteras. Verksamheter med brister som kräver uppföljande kontakter betalar mer än verksamheter som har god ordning.

2 Resultat från tillsynen

Storleken på verksamheterna inom tillsynen har varierat mellan en och fem anställda, förutom två större nya verksamheter som påträffades. Samtliga verksamheter hanterar, i varierande omfattning, kemikalier och/eller farligt avfall.

Nästan 40 företag har påträffats som miljöförvaltningen aldrig tidigare besökt. Det konstaterades även att ett 40-tal företag har upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem. Det går åt mycket tid till registrering och det är därför en stor del av tillsynsinsatsen. I och med att verksamheterna

inte behöver anmäla när de lägger ner/flyttar, är det upp till miljöförvaltningen att se till att registret speglar verkligheten.

Ett av syftena med tillsynen är att säkerställa att företag med samma verksamhet och med samma omfattning behandlas lika. Det innebär bl.a. att förvaltningen försöker fånga upp företag vars verksamhet ska omfattas av fast årlig avgift enligt miljöbalkstaxan. Av de totalt 89 verksamheter som inspekterades kommer två stycken (större fordonsverkstäder) att från och med år 2017 att omfattas av fast årlig avgift.

De flesta verksamheter som besöktes inom denna tillsynsinsats är bil-/fordonsverkstäder. Av dessa är det 19 st (21 %) som har tvätt/rekonditionering som huvudverksamhet. De som utför färre än 2000 biltvättar/år är inte aktuella för fast årlig avgift. Lackering utförs av fem verksamheter.

Den vanligaste bristen är att behållare med farligt avfall saknar märkning om vad de innehåller. 14 % av verksamheterna fick anmärkning angående detta.

När det gäller brister i förvaring av kemikalier eller farligt avfall är det 2 respektive 9 % av verksamheterna som fick sådana anmärkningar. Det innebär att det finns risk för att ett läckage/spill når avloppsbrunn, dagvattenbrunn eller oskyddad mark.

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 25 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta består bristen i att oklarheter kring ansvarfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats eller helt saknas. Det är vanligare att det brister i skötselrutinerna hos verkstäder som själva har ansvar för oljeavskiljaren.

Förvaltningen har öppnat 14 ärenden gentemot fastighetsägare där verkstadsföretagen uppgivit att ansvaret för oljeavskiljaren inte ligger på dem själva.

Många av bristerna är avhjälpna när denna rapport skrivs. Verksamhetsutövarna har informerats om sitt ansvar för sin verksamhet genom egenkontroll.

Resultatet av 2016 års tillsyn finns sammanställt i tabell 1.

Markeringen X innebär att verksamheten fått ett påpekande eller en anmärkning under aktuell rubrik, och markeringen ? innebär att frågan är under utredning.

I tabell 2 finns en sammanställning av resultaten från sex års tillsyn av små verkstäder.

2.1 Exempel på bra och mindre bra kemikalie- /avfallsförvaring samt märkning av farligt avfall och kemikalier

Några av de saker som granskats inom tillsynen är invallning av kemikalier och farligt avfall samt märkning av farligt avfall.

Invallning behövs i de fall som behållarna är placerade med risk för att läckage eller spill kan nå mark eller vatten. På bild 1 ses exempel där invallning helt saknas. Kemikaliebehållaren står direkt ovanpå en golvbrunn.

Bild 1: Bristande förvaring

Bild 2 visar både en bra märkning av samt invallning av behållare med farligt avfall.

Bild 2: Bra invallning och märkning av behållare med farligt avfall

Tabell I. Besökta verksamheter och resultat

Objektsnamn	Bristar i märkning av farligt avfall	Bristar i förvaring av farligt avfall	Bristar i förvaring av kemikalier	Bristar i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Östermalms Bilverkstad					VU
Diamant Carwash Lunda			X		FÄ
Autoservice BSB				?	?
Europa Gummi i Stockholm					FÄ
Dena Bilservice	X				VU
Kronegård & Otterhem	X				VU
MBV Mitt på Söder					
Torvalla Bil Sätra	X			X	VU
PIK AB	X				VU
Wahlström Nielsen Bil					VU
Fruängens autogarage					FÄ
Speedy Autoservice Fruängen				X	FÄ
Västertorps Däck & Bilservice					VU
OKQ8-verkstad Vällingby					FÄ
Reflex Autolack					
Farsta Strand Biltvätt & Service			X		FÄ
Fagersjö Bil & Motor	X				
Västberga Bilservice		X	X		
AutoDani					
Hornstulls Allbilmek					VU
Kent & Daniels Trucktjänst					FÄ
MG Bilvård			X		FÄ
Auto Mec Nova					FÄ
Tores Bil & AC-service					FÄ
Mr Cap Bromma					VU
J Bil				?	FÄ
Stockholm Autoservice	X				VU
Älvsjö Motor/Buss-Scania					
Hedin Bil Kista				X	VU
Lagerstedts Bil Högdalen					VU
Servicespecialisten					VU
Kungsholmens budbilar					VU
US Center/Tanto Bilservice	X				FÄ
Alissons Bilverkstad	X				FÄ
Geomek				X	FÄ
BM Car Group					VU
Din Skadeverkstad i Bromma	X				

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
TWT Biltvätt			X	X	VU
Hafo Geo-Service					
AS Däckdepå					
Kista Bilvård					FÄ
M.I.S Bilservice					
Vasastans Autocenter					VU
Södermalms Bil & Gummi					VU
Näås bilservice					
Dynamite Carwash				X	VU
Aliis Biltvätt och rekond				X	VU
Skrapan Bilservice					VU
Bonden motor					FÄ
JAM Bilvård					VU
Clean Cars Plus Fridhemsgatan 43				X	VU
Clean Car Plus Fridhemsgatan 24					FÄ
Andersson Mekaniska Verkstad					
V & D Biltvätt			X		VU
Hertz Kungsholmen/Strandbergsgatan				X	VU
Enskede Bil & Plåt					
Hulsteins	X				
Bromma rekond				X	Annan
Hyab					
Alviks Biltvätt & Recond					FÄ
Spånga Bensin					FÄ
Fordonsmäklarna			X		FÄ
Mekonomen Högdalen VR Motor					Annan
Däck & Service					FÄ
Bromma Däck & Bilservice					
Rehan Cars				X	VU
ITEX				X	VU
Stefan Hofmeijer AB					
Enskede Gårds Gymnasium					VU
Norden Auto					VU
Tranebergs allservice					VU
Rolf Lundblad Motorservice					VU
SGA Försäljnings AB	X				VU
Bilrekond/Babaroga bilvård		X		X	FÄ
Autoteam				?	VU
Car center group				?	?
Bil center i Värberg			X		

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Speedy Bandhagen				?	FÄ
Däckia Hornsberg				?	VU
AR-Bil AB				X	VU
Rågsved Bilservice				X	VU
Bilgruppen Söder					
Danielitos Plåt Lack	X				
Bil 2000 Örnberg				X	VU
Älvsjöverkstan				?	FÄ
Killes Bilverkstad					
Mattavellis mekaniska verkstad					
Speedy Vallhallavägen					VU
ST Bilservice	X			X	VU

Tabell 2. Jämförelse av resultat från olika tillsynsår

Tillsynsår	Brister i märkning av farligt avfall (%)	Brister i förvaring av farligt avfall (%)	Brister i förvaring av kemikalier (%)	Brister i skötsel av oljeavskiljare (%)
2010	35	21	40	20
2011	42	15	37	29
2012	17	10	10	29
2014	35	15	17	25
2015	33	12	20	38
2016	14	2	9	25

3 Slutsatser och åtgärder

Verksamheterna som besökts är i de flesta fall små men alla hanterar kemikalier och farligt avfall. Vissa har brister i sin hantering av kemikalier, farligt avfall samt skötseln av oljeavskiljaren. Egenkontrollen är i dessa fall otillräcklig men bristerna i egenkontrollen och i hantering/förvaring är i de flesta fall enkla att rätta till. Bristerna i skötseln av oljeavskiljarna beror ofta på att den som driver verkstaden inte varit medveten om att ansvaret vilat på verksamheten. De har trott att fastighetsägaren skött detta eller så har hyresavtalen varit otydligt skrivna. Många industrifastigheter byter ägare ofta. Överlämning av dokumentation från gamla ägarna till de nya ägarna, gällande exempelvis fastighetens oljeavskiljare, sköts i vissa fall mycket dåligt. Förvaltningens uppfattning är också att en del fastighetsägare har stora brister i kunskapen om sina skyldigheter enligt miljöbalken. Det gäller såväl privat- som kommunalägda fastigheter. Det här problemet är inte unikt för

småverkstadsbranschen utan även större verksamheter har ofta dålig kunskap om hur deras oljeavskiljare och eventuella kompletterande reningssystem är kopplade och fungerar.

Tillsynen leder till att många brister avhjälpas och därmed minskar riskerna för påverkan på mark, luft och vatten i Stockholm. Som exempel kan nämnas att flera verksamheter/fastighetsägare tecknat avtal för regelbunden tömning av oljeavskiljarna eller installerat nivåalarm till dem tack vare miljöförvaltningens tillsyn.

Det är oklart hur stora mängder kemikalier och farligt avfall som verkstäderna i Stockholm tillsammans hanterar årligen, men det är betydande mängder. Riskerna för påverkan på miljön genom läckage och andra utsläpp är stor. För att förebygga detta måste förvaringen ske på ett betryggande sätt.

Fler än hälften (63 %) av de besökta verksamheterna har ingått i tidigare års tillsynsinsatser. Förvaltningen har kunnat se att kunskapen om hur kemikalier och avfall ska hanteras, överlag var lite bättre där än hos de som inte inspekterats tidigare. Det ska dock påpekas att även många av de ”gamla” verksamheterna har brister. Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och konjunkturkänsliga företag. Det gör att den information som tillsynsmyndigheten kan bidra med vid en inspektion ofta försvinner vid ägarbyte. Regelbunden tillsyn med platsbesök är därför nödvändiga för att minska risken för påverkan på miljön.

I tabell 2 redovisas en jämförelse av resultaten från sex tillsynsår. (År 2015 sammanställdes inte småverkstadstillsynen pga. andra resursprioriteringar). Jämförelsen visar att resultaten varierar mellan åren, vilket är helt naturligt eftersom det är olika verksamheter som besökts. Sammansättningen av verksamheter har också varierat mellan tillsynsåren. Ju fler nya verksamheter, ju fler brister brukar noteras. Tendensen är dock att de flesta bristerna minskat sedan 2010, jämfört med 2016, vilket troligen beror på att många av verksamheterna fått besök vid ett tidigare tillfälle.

Antalet verkstäder i Stockholm som inte inspekterats de senaste åren är fortfarande stort och därför kommer liknande tillsyn att bedrivas även i fortsättningen. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år. Detta tillsynsintervall är lämpligt för mindre verksamheter. Miljöförvaltningen bedömer inte att miljönyttan skulle öka om intervallet förkortades till 3-4 år utan fokus bör istället ligga på att hitta nya verksamheter och se till att de har minst en grundläggande kunskap om hur de ska hantera kemikalier och farligt avfall.

Resultatet från denna tillsynsinsats delges deltagande verksamheter, SVAB VA, SVAB avfall, samt branschföreningar.